

Sygn. akt I CSK 238/20

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa S. W.

przeciwko B. W.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 lutego 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 14 listopada 2019 r., sygn. akt I Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od B. W. na rzecz S. W. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana B. W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w T., którym oddalono apelację pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego zapadłego w sprawie z powództwa S. W. o ustanowienie rozdzielności majątkowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała potrzebę wykładni art. 52 § 1 k.r.o. w zw. z art. 5 k.c., oczywistą zasadność skargi kasacyjnej oraz występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie tej ostatniej przesłanki (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego

wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które sprowadza się do potrzeby wykładni art. 52 § 1 i § 2 k.r.io. w zw. z art. 5 k.c., „w szczególności czy strona, która zawiniła stan separacji faktycznej może powoływać się w późniejszym postępowaniu o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną w sytuacji, gdy jest to sprzeczne z dobrem rodziny w tym przypadku drugiego małżonka oraz zasadami współżycia społecznego”. Niezależnie od tej przyczyny kasacyjnej wniesienie skargi kasacyjnej zostało powiązane z potrzebą wykładni art. 52 § 1 i 2 k.r.o w zw. z art. 5 k.c. (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) i uzasadnione przez pozwaną występowaniem poważnych wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie co do okoliczności uzasadniających ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną. Takie ujęcie przywołanych przyczyn kasacyjnych przemawia za łącznym odniesieniem się do obu ww. motywów wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z wywodów skargi kasacyjnej nie wynika, by przedstawione przez pozwaną zagadnienie prawne budziło wątpliwości, było nowe oraz istotne. Skarżąca nie wyjaśniła, jakie rozbieżności w orzecznictwie sądów budzą przytoczone przez nią przepisy oraz na czym polegają trudności w ich wykładni lub zastosowaniu. Już z powodu tych okoliczności wyłączona jest możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c.

W związku z powyższym jedynie na marginesie wypada zauważyć, że sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne nie występuje w niniejszym postępowaniu, wobec czego podstawy do jego rozstrzygnięcia nie zachodziłyby nawet w razie odpowiedniego ujęcia motywów zgłoszonego problemu jurydycznego. Kwestia stanowiąca zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. musi wystąpić „w sprawie”, tzn. na tle ustalonych w niej okoliczności faktycznych, ponieważ dopiero w takim przypadku zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy uzyskuje znaczenie dla orzeczenia o zasadności skargi kasacyjnej.

Tymczasem istotne elementy współtworzące rzekomy problem prawny, opisany przez skarżącą, nie zostały ustalone w sprawie, a jedynie w postaci twierdzeń, tez i ocen zaprezentowane przez pozwaną w skardze kasacyjnej. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika w szczególności, by powód był winny zaistnienia stanu separacji faktycznej małżonków, by orzeczenie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną było sprzeczne z dobrem rodziny, a żądanie takiego orzeczenia cechowała sprzeczność z zasadami współżycia społecznego.

Powódka nie wykazała również, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Wymaga podkreślenia, że połączenie przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej jest możliwe, tzn. nie wykazuje wewnętrznej sprzeczności, tylko wówczas, gdy ww. przyczyny dotyczą odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem stanowić istotnego zagadnienia prawnego lub budzić poważnych wątpliwości, względnie wywoływać rozbieżności w orzecznictwie sądów i, jednocześnie, nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do jej prawidłowego rozstrzygnięcia (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11). W świetle powyższej uwagi stanowisko o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wypada uznać za pozostające w sprzeczności z twierdzeniami o tym, że w sprawie występują przyczyny kasacyjne unormowane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zgłoszenie omawianej obecnie przyczyny kasacyjnej nie zostało wsparte szerszą argumentacją, a zasadności poglądu pozwanej przeczą wyniki analizy motywów zaskarżonego orzeczenia, wyjaśniające przyczyny stanowiska zajętego przez Sąd drugiej instancji. Wyłącznie tezą skarżącej pozostaje więc twierdzenie, że zasadność skargi wynika z „błędnej wykładni prawa materialnego dokonanej przez Sądy obu instancji w kontekście ustalonego stanu faktycznego”. Niezależnie od niejasności wiążącej się z cytowanym stwierdzeniem, łączącym dokonanie wykładni (a nie, ewentualnie, stosowanie prawa) z określonym kontekstem podstawy faktycznej orzeczenia, należy zauważyć, że dla oczywistej zasadności skargi kasacyjnej znaczenie mogłoby mieć wyłącznie stanowisko Sądu drugiej instancji, gdyż to ono jest poddawane kontroli w postępowaniu kasacyjnym.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono na podstawie § 4 ust. 1 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.